

„Jděte a učte se...“

Hošťálková 20. 3. 2022

Písně: 178, 258, 523, 393, 412

Čtení z Písma: 1.ep.Korintským 11, 33 - 12, 11

Text kázání: ev.Matouše 9, 9 - 13

Milí bratři a sestry,

máme dnes výroční sborové shromáždění; na příběhu o celníkovi a Ježíšově chování a vztahu k celníkům a hříšníkům, si chceme znovu a nově uvědomit, jak k sobě navzájem patříme, jaké vztahy mezi námi mají skutečně vládnout. A také, to důležité, jak jsme též provázáni s lidmi mimo naše společenství, jak se k nim máme chovat a jak k nim hledat cestu. Pán Ježíš klade v našem textu důraz právě na slova: **„Jděte a učte se, co to je: Milosrdenství chci a ne obět’.“**

Je tomu tak všude, kde lidé žijí společně: jsou zde ti vážení - k jejichž názoru se lidé rádi přiklání a rádi s nimi souhlasí. A pak jsou tu jiní, kteří často stojí na okraji společnosti. Tyto lidé přehlíží, případně se na ně dívají svrchu. Nejsou nijak výrazní a tak zůstávají v pozadí. Anebo jsou zas výrazní příliš - nějak vystupují z lidských norem a měřítek, nedodržují všeobecně uznávaná pravidla a tak se stávají terčem kritiky a odmítání.

Matouš, kterého vidíme sedět v celnici, je právě takovým příkladem člověka, vystrčeného na okraj společnosti. A ono to navíc mělo také svůj dobrý důvod. Vždyť celá činnost celníka se točila kolem peněz. A jeho nakládání s penězi nebylo tehdy vůbec poctivé. Právem na něj bylo pohlíženo jako na zloděje a vydřiducha. Stál ve službách Římanů, kteří byli většinou pravověrných Izraelců nenáviděni. Takový celník se potom nemohl divit, když jím ostatní opovrhovali a nechťeli s ním mít nic společného. Ale Ježíš jednoho takového celníka - Matouše - povolá do kruhu svých učedníků. A jeho život se v této chvíli, na Ježíšovo zavolání, radikálně a od základů mění.

„Když šel Ježíš odtud dál, viděl v celnici sedět člověka jménem Matouš a řekl mu: Pojd’ za mnou! On vstal a šel za ním.“ Je to jeden z nejkratších zázračných příběhů, které nám zde Písmo dosvědčuje. Skutečnost, že se tady od základů mění život jednoho člověka, je jeden veliký zázrak. V našem životě nám už i malé změny často připadají velmi těžké. Ale tady se mění život celý, od základů, celá jeho orientace, všechno je v něm najednou jinak! Není to snad zázrak!?

Tehdy to mnozí jako zázrak pochopili a mnohé to oslovilo, protože dále slyšíme o tom, že když se Ježíš v jednom domě posadil za stůl, sesedlo se kolem něj a jeho učedníků mnoho celníků a hříšníků, aby tento zázrak spolu s ním a jeho učedníky prožili a oslavili. Možná také tehdy poprvé pocítili, že v životě člověka nemusí zůstat všechno při starém, ale že se věci mohou měnit. Všechno může být docela jinak, když k tomu člověk dostane šanci. Možná také my na základě tohoto příběhu tušíme, kolik by se toho mezi námi a v našem světě mohlo změnit, kdyby docházelo právě k takovým proměnám lidského srdce k jaké došlo tenkrát v setkání celníka s Ježíšem. Pro budoucnost světa je velmi důležité, aby se v něm odehrávaly změny nejenom v oblasti technické nebo politické, ale aby v něm bylo proměňováno též nebo

především srdce člověka. Existence tohoto světa přímo závisí především na **této proměně** - proměně lidského srdce!

Ale náš příběh o povolání celníka Matouše, nekončí společným stolováním Ježíše s mnohými celníky a jinými hříšníky, má své pokračování. A právě v tomto jeho pokračování můžeme stále více rozpoznávat, proč takových zázraků, při kterých je proměňováno srdce, ano, celý život člověka, je tak málo, proč jsou tyto příběhy tak vzácné. A smíme se zde též něco dozvědět o Matoušově svobodě. Proč ji vlastně získal, proč a hlavně k čemu mu byla Ježíšovým povoláním darována? Proč Ježíš dává Matoušovi novou šanci, novou příležitost začít svůj život žít zcela nově a s novým srdcem?

Je zvláštní sledovat, jak to, co je pro celníky a hříšníky základem a důvodem k radosti a oslavám, je pro druhé pohoršením, urážkou, nepřijemností. „**Farizeové to uviděli a řekli jeho učedníkům: Jak to, že váš Mistr jí s celníky a hříšníky?**“ V této otázce farizeů je možné zaznamenat, že jim šlo především o uhájení jasné a nezpochybnitelné dělící hranice, která byla vedena mezi těmi, kteří stáli na okraji společnosti a jimi samotnými, výkvětem společnosti. Ti, kteří stojí na okraji, ať zůstanou pěkně na okraji, sami se o to, způsobem svého života, zasloužili.

Takové jednání má opět své zdůvodnění: Ten, kdo může na jiné pohlížet s despektem a jinými opovrhovat, ten je na tom v každém případě lépe než ti, kterými je opovrhováno. Vždyť ten, kdo se může dívat na jiné shora, ten je přece vždy nahoře. Patrně i v tom leží také dnes jedna z největších překážek proměny srdce. Jak rychle jsme schopni také my užít jiných lidí, těch, kteří jsou na tom, třeba právě v oblasti morálky hůře než my, aby právě na nich mohla vyniknout naše příkladnost, abychom se my sami mohli cítit tím lépe, jistěji - jako ti, kteří mají převahu. Vlastně si tu změnu jiných ani moc nepřejeme,. Protože kde k takové proměně těch, kteří se nachází pod námi, dojde, tam bude náhle naše vlastní převaha zpochybněna. A vždyť oni nás mohou dokonce svou horlivostí a nasazením pro věc Kristovu zastínit. Možná je to dokonce tak, že jestliže se má něco zásadního změnit také s námi, pak potřebujeme, aby docházelo k proměnám u těch všelijak slabých, postižených a zmrzačených, abychom pak byli získáni jejich příkladem a uvědomili si, že ani my sami na tom nejsme nejlépe. Vědomí naší vlastní spravedlnosti a převahy nad jinými nám často nedovolí, abychom vykonali první krok my. „**Ježíš to uslyšel a řekl: Lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní.**“

Ježíš hledí na ty na okraji společnosti zcela přirozeně, beze všeho opovržení a nějaké - najevo dávané - povýšené blahosklonnosti. Tak nabízel těmto lidem novou šanci. A jimi uchopená víra proměňovala jejich životy. Zřejmě je právě toto oním tajemstvím zázraku lidské proměny. Skutečně k velkým proměnám mezi námi začíná docházet tam, kde na sebe přestáváme hledět shora, přes prsty, nebo z odstupu, kde se přestáváme přehlížet a kde ti, kteří jsou dole dostávají novou příležitost k samostatnému vykonání prvních kroků, po kterých pak následují kroky další ve vzájemném, přirozeném a laskavém vztahu spolu se všemi ostatními, stejně klopýtajícími, ale také - v Ježíšově jménu - stejně vítězími.

Jak se to může vůbec podařit? Nijak jinak než v moudrosti, ke které nám ukazuje Ježíš a v bedlivém sledování příkladu, který nám dává on sám. A sice: v pravém, nefalšovaném partnerství, ano, bratrství, ve kterém jsme schopni vidět ty druhé v lepším světle než sebe samotné. Nikdy toho nemůžeme dosáhnout nějakou povýšenou a blahosklonnou péčí, kterou druhá strana dobře vycítí.

Zde se dostáváme ke třetí výpovědi našeho textu: V našich vztazích jde vždy o milosrdenství a ne oběť. **„Jděte a učte se, co to je: Milosrdenství chci a ne oběť.“** Změna srdce začíná jen tam, kde se člověk setkává s milosrdenstvím. Oběti jsou samozřejmě velmi často nezbytné, ale ony samy nejsou s to proměnu srdce vypůsobit. Co tím Ježíš vlastně míní? Není zřejmě snadné rozeznat, v čem leží rozdíl mezi milosrdenstvím a obětí. Člověk musí jít stále hlouběji, dovnitř vztahu a učit se to. Tady vůbec nejde o nějakou teorii, ale praxi. Není lehké do ní vrůst, sžít se s ní, aby se milosrdenství stalo mou přirozeností.

Je jistě rozdíl v tom (a dobře to cítíme), jestli něco děláme proto, že nás k tomu vede samo naše srdce, anebo jestli si něco uložíme jako oběť. Kde se něco děje ze srdce, tam se to děje zcela dobrovolně a spontánně. Oběť však vždy nějak souvisí s povinnostmi a pocitem vynucenosti. Proto jsou oběti tak namáhavé a vysilující. A navíc, oběť staví toho druhého do závislosti na tom, který se obětuje. Pravé milosrdenství činí druhého naprosto svobodným, k závislosti jakéhokoli druhu nevede ani náznakem.

Všechny podstatné změny mezi námi začínají, bratři a sestry, v srdci člověka. A takovéto změny jsou pravými, nefalšovanými zázraky. Objevují se tak řídce a vzácně, proto, protože narušují a zpochybňují převahu suverenních a mocných. Ale dochází k nim tam, kde se člověk skutečně od Ježíše učí, že milosrdenství je mnohem důležitější než všechny, jakkoli hodnotné oběti. Proto: **„Jděte a učte se, co to je: Milosrdenství chci a ne oběť. Vždyť - mějme na paměti - Ježíš „nepřišel pozvat spravedlivé, ale hříšníky k pokání.“**

Amen.